



Turó de Sant Corneli

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 11 Parcel·la 99
Emplaçament Veïnat de Sant Corneli
Alçada: 185

Coordenades:

Latitud: 41.72038
Longitud: 2.66727
UTM Est (X): 472324
UTM Nord (Y): 4618785

Classificació

Número de fitxa 08082 - 101
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Espai inclòs a l'actual Pla d'Ordenació Urbana com a paratge d'interès natural (Clau X1) i sotmès al règim d'aplicació de les disposicions de la llei 12/1985 d'Espais Naturals.
Data aprovació: dc., 31/10/2012 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: 08081A011000990000BO
Fitxes associades:
[Prat de Sant Corneli](#)
[Ermita de Sant Corneli](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 20/01/2022 - 10:11

Descripció

El turó de Sant Corneli o de Sant Corneli de Montells està situat a la Serra de Godall, a la Serralada Litoral Catalana. Pertany administrativament al municipi de Fogars de la Selva.

Per les seves característiques orogràfiques forma part del paisatge d'origen volcànic originat per un doble aflorament situat en dos turons consecutius: el turó de Can Saboia, de 209 metres d'alçada, i el turó de Sant Corneli de 185 metres. Entre aquests dos hi transcorre una pista que mena al coll de Rossella i ressegueix la Serra de Godall. Al capdamunt del camí hi trobem un pla, sense vegetació, que es coneix amb el nom del Prat de Sant Corneli. La creença popular hi situa la boca del volcà extint en aquest indret, però també que en aquest prat no hi creixen els arbres degut a l'alt contingut en sofre del sòl (FULGAROLLES, Jaume / VILÀ, Josep: 2007). Des d'aquest indret s'accedeix a la part més alta del turó.

Com en el cas del turó de Can Saboia, explotat com a pedrera d'extracció de material basàltic per a la seva transformació en àrids i grava, el turó de Sant Corneli forma part del triangle volcànic, que els especialistes situen els seus vèrtex localitzats a Massanet, Basella (l'Empordà), Olot (Garrotxa) i Hostalric i Sant Corneli (Comarques de La Selva i el Maresme).

A la part més alta del turó, a més d'una plataforma basàltica s'hi localitzen diversos murs de pedra que ressegueixen antigues feixes i el camí de pujada, i les restes enderrocades per una màquina, a inicis de la segona meitat del segle XX de l'antiga ermita de Sant Corneli. La roca que forma la serralada travessada per les roques eruptives és de tipus granític, que es troba en contacte directa amb el basalt de color negre blavenc, en el qual s'hi observen abundants cristallitzacions de zeolites.

La vegetació principal que s'hi desenvolupa és la sureda (*Quercus súber* L.) amb una representació important d'alzina (*Quercus ilex*). En algun indret es pot trobar barrejada amb algun pi, però probablement l'explotació humana la va afavorir. Com arbust destaca la presència del cirerer d'arboç o cirera de pastor i la mata o llentiscle. En les zones on l'aflorament basàltic és més visible, només hi creix herbassar amb fenals i alguna estepa. Degut també a la mà de l'home, s'hi localitzen nombrosos ullastres, que són el darrer testimoni de l'antic cultiu de l'olivera. En el vessant més assolellat destaca una zona amb nombrosos rusc d'abelles amb els quals s'obté una mel de romaní d'excel·lent qualitat.

Observacions:

Es tracta d'una zona geològica volcànica, caracteritzada per les columnes basàltiques, les quals presenten una perfecció que les fa realment singulars a nivell de Catalunya.

Història

Mata-Perelló (2013) situa la formació d'aquest turó en el mateix període que el volcà o pedrera de Can Saboia, abans de la formació volcànica de la comarca de la Garrotxa; durant el miopliocè, les fractures que afectaren a la serralada litoral van facilitar la pujada eruptiva del magma a la superfície, formant-se així un aflorament de colada basàltica olivínica que talla els afloraments de leucogranits.

Fa uns anys, hi va haver un intent d'ampliació del permís d'explotació de la pedrera cap el turó de Sant Corneli, però l'administració ho va denegar.

La presència de les restes d'una antiga ermita amb les diferents dependències i murs també formen part d'aquest paisatge que a inicis del segle XIII l'home decidí transformar construint-hi un lloc de culte. Es

tracta de l'ermita dedicada a Sant Corneli de Montells.

L'ermita de Sant Corneli fou fundada l'any 1200 mitjançant una donació de Pere Gros a Guerau del Puig de Montells a fi de construir una església dedicada a Sant Corneli. L'any 1201, el prevere Pere de Canadell, s'afegeix als iniciadors. L'ermita depenia del monestir de Roca-Rossa, que els vescomtes de Cabrera feren donació l'any 1218.

L'església surt esmentada en un testament de 1204 (Delmes, número 10).

En un altre document datat de l'any 1391, es parla d'un incendi ocorregut quaranta anys abans, és a dir, pels volts de 1351, i que el prior de Roca-grossa té la intenció de vendre i que finalment fou venuda per un import de quatre-cents florins d'or.

L'any 1397 s'hi instal·la un ermità, segons consta en un contracte aprovat entre el monestir de Roca-rossa i l'ermità de Sant Corneli, fra Andreu Torranella, segons el qual aquest haurà de satisfer cent sous anuals al monestir.

L'any 1403 es documenta l'existència d'una llicència per demanar caritat per l'ermita de Sant Corneli, amb els altars de Sant Corneli, Santa Maria i Sant Pere.

El 31 d'agost de 1563 té lloc a la notaria de Tordera, (segons una nota inscrita en el llibre de censals de la parròquia de Fogars), una venda de la casa, terres i altres drets de Sant Corneli. A posteriori, en aquest mateix document s'hi deixa anotat que el 13 de juliol de 1593, en el manual vint de la *Cúria Eclesiàstica Gerundencis* es produí la concòrdia feta per dita venda. A més dels drets de primícies, també deixen constància de les terres, la casa de l'anacoreta i la capella.

L'any 1679 es produeix una discòrdia sobre les primícies que s'havien de pagar, entre el rector de Fogars contra Josep Rosés, ermità de Sant Corneli.

L'any 1704 Pere Rossell, de Can Saboia, és administrador de la confraria de Sant Corneli. Manlleua quaranta rals que promet tornar en un any. A canvi deixa coma penyora en un calaix de dita església un anell d'or. Un any després deixa el seu càrrec com administrador i ha tornat l'import, recuperant així la penyora.

L'any 1713 es mariden a la capella Josep Llundell (originari de Tordera) amb Maria Rossell, donzella i filla de Pere i de Teresa, de Can Saboia, casa situada al dessota de l'ermita de Sant Corneli.

Entre els segles XVII i XVIII els administradors de la caixa de la confraria de Sant Corneli donen compte anualment de les despeses per consums i manteniment de l'ermita. En destaquen les ocasionades per l'aplec del seu patró, el dia setze de setembre. Paguen les despeses dels músics, del parament de l'ermita i per l'assistència de dos preveres a l'ofici i a la processó.

L'any 1808 fou batejat Joan Rossell i Calva pel reverend Joan Serratosa.

Bibliografia

ALMERA, Jaume (1914). Mapa geològic y topogràfic de la provincia de Barcelona. Diputació de Barcelona.

BENAIGES, Núria; VALLS, Immaculada (2014). Què en queda de l'aflorament volcànic de Sant Corneli? L'Atzavara, 23, pàg. 89-93. Secció de Ciències Naturals. Museu de Mataró.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.

MATA-PERELLÓ, Josep Maria (2014). Recorregut de recerca geològica i mineralògica per les comarques de la Selva i del Maresme: des d'Hostalric i Fogars de Tordera cap a Hortsavinyà i a Malgrat de Mar. *L'Atzavara*, 23, pàg. 95-104. Secció de Ciències Naturals. Museu de Mataró.

RUBIÓ-GODOY, Àngel (1987). Vulcanisme a la serralada litoral: els afloraments de Sant Corneli, dins *Atzavara*, núm. 5, pàg. 59 -62. Secció de Ciències Naturals. Museu de Mataró.

TEIXIDOR i COS, Joan. (1879). Indicación de algunos terrenos volcánicos. *Memorias de la Real Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona*, 1, pàg. 258-318.

